

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

"The Other Side of the Story: Perpetrators in Change" (OSSPC)

Nr. Contract de finanțare 881684 OSSPC

Proiect co-finanțat prin Programul Uniunii Europene Rights, Equality and Citizenship (2014-2020)

Recomandări de politici publice pentru prevenirea perpetuării violentei domestice prin îmbunătățirea și dezvoltarea serviciilor destinate agresorilor familiali în România

realizate în cadrul activității

Timul schimbării: cercetări bazate pe dovezi pentru noi abordări practice (WP 2)

Document elaborat de:

Raluca Farcaș, psiholog, DASM Cluj-Napoca, România

Bianca Moldovan, asistent social, DASM Cluj-Napoca, România

Activitate coordonată de: **DASM Cluj-Napoca, Romania**

Crina Moisă, manager proiect pt. DASM Cluj-Napoca, România

Ioana Oltean, expert monitorizare tehnică și financiară, DASM Cluj-Napoca, România

Cuprins

1.Introducere	3
2.Definirea problemei/identificarea nevoilor	3
2.1.Definirea problemei și identificarea cauzelor care au determinat-o	3
2.2.Probleme/Nevoi identificate în cadrul activității de cercetare intitulată "Timpul schimbării: cercetări bazate pe dovezi pentru noi abordări practice", activitate desfășurată prin proiectul OSSPC.....	7
3.Beneficiarii asupra cărora se răsfrâng efectele recomandărilor de politici	9
4.Recomandări de politici publice (soluții propuse pentru rezolvarea problemelor identificate).....	9
4.1.Recomandări de politici publice la nivel local	13
4.2.Recomandări de politici publice la nivel județean/regional.....	14
4.3.Recomandări de politici publice la nivel național.....	15
4.4.Justificarea recomandărilor formulate	15
5.Autorități care au capacitatea de a iniția/promova/implementa/suține recomandările de politici publice	16
5.1. Autorități care au capacitatea de a iniția/promova/implementa/suține recomandările de politici publice la nivel județean/local	16
5.2. Instituții/ autorități publice centrale cu atribuții în prevenirea și combaterea violenței în familie, care au capacitatea de a iniția/promova/implementa/suține recomandările de politici publice, la nivel național.....	17
BIBLIOGRAFIE:.....	18

1. Introducere

Proiectul "**The Other Side of the Story: Perpetrators in Change**" (OSSPC) este un proiect implementat în colaborare, co-finanțat prin Programul Uniunii Europene Rights, Equality and Citizenship (2014-2020), care își propune prevenirea perpetuării violenței domestice și schimbarea modelelor comportamentale violente ale agresorilor victimelor violenței domestice, prin creșterea abilităților profesioniștilor din domeniu în a-i învăța pe agresori să adopte un comportament non-violent în relațiile interpersonale și să înțeleagă impactul violenței domestice asupra victimelor violenței domestice, asupra lor, a familiei lor și asupra comunității locale.¹

Proiectul OSSPC va fi implementat în perioada 1.05.2020-30.04.2022 de către: The Association for the Prevention and Handling of Violence in the Family (APHVF), Cipru, coordonator, în parteneriat cu: Bournemouth University (BU), Marea Britanie, Centro di Ascolto Uomini Maltrattanti Onlus (CAM), Italia, The Union of Women Associations of Heraklion Prefecture (UWAH), Grecia, European Knowledge Spot (EKS), Grecia și Direcția de Asistență Socială și Medicală (DASM), Cluj-Napoca, România.

Setul de recomandări de politici privind programele de intervenție asupra autorilor violenței în familie face parte din activitatea proiectului intitulată **Timpul schimbării: cercetări bazate pe dovezi pentru noi abordări practice (WP 2)**, care are ca scop cartografierea și analiza comparativă a activității curente cu agresorii familiari din țările participante, estimarea amplitudinii problemei, realizarea unei evaluări a nevoilor și recomandarea unui program relevant de lucru cu agresorii pentru profesioniști sub forma unei intervenții din afara sferei justiției penale.

Fiecare partener a formulat un set de recomandări de politici privind programele de intervenție asupra autorilor violenței în familie, luând în considerare specificul fiecărei țări. Recomandările specifice privind elaborarea politicilor provin din raportul național și din analiza comparativă pe care fiecare partener al consorțiului le-a realizat în cadrul proiectului.

2. Definirea problemei/identificarea nevoilor

2.1. Definirea problemei și identificarea cauzelor care au determinat-o

Problematica complexă din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice poate fi concentrată pe o serie de direcții de acțiune necesare, atât pe direcția îmbunătățirii și consolidării cadrului legal aplicabil în domeniu, cât și pe reglementarea unor măsuri adecvate de sprijin și protecție pentru victimele violenței domestice, dar și a măsurilor necesare pentru prevenirea violenței domestice și a recidivei, inclusiv a măsurilor orientate pe intervenție, în cazul agresorilor familiari.

Pentru încetarea violenței domestice este necesar să lucrăm cu agresorii. Programele pentru sprijinirea agresorilor sunt doar una dintre formele de intervenție. Acestea trebuie integrate într-o schemă de

¹ Vezi www.osspc.eu.

intervenție cuprinzătoare și cuplate cu protecția și suportul legal al victimelor.²

În ultimii ani, România a întreprins o reformă ambițioasă și cuprinzătoare a legislației privind violența domestică și a adoptat, în mod constant, măsuri pentru a ratifica și pregăti implementarea Convenției de la Istanbul.

Prin prisma implementării Convenției de la Istanbul, ulterior adoptării legislației primare necesare, este necesară elaborarea unor acte normative la nivelul legislației secundare și a celei terțiare, care să asigure instrumente de lucru, proceduri și metodologii concrete, care să sprijine realizarea sarcinilor și atribuțiilor pentru toți specialiștii din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice.

Dezvoltarea cadrului legal trebuie să fie dublată, în mod necesar, de formarea profesională a specialiștilor și de pregătirea necesară și adaptată pentru intervenția diferitelor categorii de specialiști.

Principiul conform căruia este datoria statului și nu a victimei să inițieze proceduri împotriva agresorului, a fost stabilit în numeroase documente internaționale. Comisia Națiunilor Unite de Prevenire a Crimei și Justiția Penală a dezvoltat strategii model, care au fost aprobate de Adunarea Generală (Națiunile Unite, 1997).

În tabloul complex al intervențiilor pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței domestice, sancționarea agresorilor constituie un segment controversat, care prezintă un ritm mai lent de dezvoltare decât cel al serviciilor dedicate victimei violenței domestice și protecției acesteia. Câteva probleme fundamentale au generat acest decalaj, printre care și contextul socio-cultural, divergențele dintre profesioniști cu privire la cauzele fenomenului sau dilema etică privind intruziunea statului în viața privată, în viața de cuplu.³

În prezent, Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, în forma sa consolidată și completată, aduce legislația privind violența domestică din România la cel mai înalt standard posibil, implementând toate prevederile convenției de la Istanbul.

Structura serviciilor sociale și a serviciilor specializate existente la nivel național conține 236 servicii, dintre care: 152 servicii sociale destinate prevenirii și combaterii violenței domestice (146 destinate victimelor violenței domestice, 5 destinate agresorilor familiari) și 84 de servicii specializate (42 grupuri de suport și 42 cabinete de consiliere vocațională).

În practică însă, este nevoie de mult mai mult decât atât. În prezent există 45 de centre de primire în regim de urgență, 18 centre de recuperare pentru victimele violenței domestice, 42 de locuințe protejate pentru victimele violenței domestice, 41 de servicii în regim de zi și 84 de servicii specializate. Acestea se dovedesc a fi, încă, insuficiente.

Din datele centralizate de ANES în baza rapoartelor primite de la nivelul DGASPC-urilor, reiese faptul că

² http://files.wave-network.org/trainingmanuals/Bridging_Gaps_MultiAgency_Cooperation_2006_English.pdf.

³ G. Dima, I. F. Beldeanu, coord., *Violența Domestică: Intervenție coordonată a echipei multidisciplinare, Manual pentru specialiști*, Editura de Vest, Timișoara, 2015, p. 151.

În județele Bihor, Botoșani, Caraș-Severin, Harghita și Hunedoara nu există servicii specializate (tip de zi) în domeniul violenței domestice. În plus, în mare parte a țării nu există adăposturi protejate pentru victimele violenței domestice, iar posibilitatea reintegrării socio-locative a acestora este redusă.

La nivelul Județului Cluj există un singur adăpost destinat victimelor violenței domestice care deservește întreg județul (subordonat DGASPC Cluj), un centru pentru prevenirea și combaterea violenței în familie (DASM Cluj-Napoca), un centru de cercetare și prevenire a violenței familiale și societale (Universitatea Babeș-Bolyai) și un centru de consiliere pentru prevenirea și combaterea violenței domestice pe zona metropolitană Cluj (ADI-ZMC, în cadrul proiectului Comunitatea VeDe), însă, fără a exista vreun centru destinat muncii specialiștilor cu agresorii violenței domestice.

În munca cu agresorii familiari sunt implicate mai multe instituții care încearcă să ofere servicii acestei categorii, la cererea instanței de judecată sau a persoanei, în mod voluntar. Astfel, la Cluj-Napoca se oferă sprijin și îndrumare agresorilor violenței domestice în cadrul Serviciului Protecția Copilului și Familiei (DASM), iar uneori se oferă servicii acestora în cadrul Serviciului destinat persoanelor adulte din cadrul DGASPC Cluj și/sau în cadrul Serviciului de Probațiune, unde au existat programe de reabilitare, fără a se adresa specific agresorilor familiari.

Conform raportului privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în perioada 2017–2019, se evidențiază faptul că în anul 2019 s-au înregistrat 1.459 inculpați trimiși în judecată, adică 2,4% din totalul celor trimiși în judecată și 1700 victime ale violenței în familie, din care 661 minori. În perioada ianuarie – octombrie 2020, la nivel național, au fost emise 7.112 ordine de protecție provizorii, cu 8,2% mai multe față de primele 10 luni ale anului trecut. Din totalul acestora, 7.016 au fost emise la solicitarea victimelor violenței domestice, 60 la solicitarea altor persoane, 5 la solicitarea ONG-urilor și 31 la solicitarea altor instituții abilitate în acest sens.⁴ Odată cu introducerea ordinului de protecție provizoriu se poate observa o creștere a numărului de ordine de protecție emise, însă sancționarea și/sau îndepărtarea agresorilor oferă siguranță victimelor violenței domestice pentru o perioadă determinată de timp, însă nu garantează schimbarea comportamentului agresorilor. Pentru acest lucru este nevoie de un proces de durată, prin oferirea unor servicii specializate în vederea însoțirii agresorilor pe drumul schimbării.

În conformitate cu practica internațională, pe lângă sancțiunile de ordin general, agresorii sunt obligați să urmeze programe orientate spre responsabilizare și spre schimbarea comportamentelor violente. În România nu există această obligativitate, măsura fiind una facultativă.

Datele statistice referitoare la numărul de cauze în care pedeapsa a fost însoțită de obligarea condamnatului să participe la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent lipsesc, dar din practică se cunoaște faptul că numărul acestor cauze este unul neînsemnat. Această situație este determinată inclusiv de factori obiectivi (precum lipsa centrelor/serviciilor de reabilitare și a programelor de consiliere și resocializare a agresorilor familiari; organele de probațiune nu dispun de resurse necesare pentru a prelua această sarcină).

⁴ <https://www.politiaromana.ro/ro/stiri-si-media/comunicate/actiuni-pentru-prevenirea-si-combaterea-violentei-in-familie>.

În prezent, solicitările din partea instanței de judecată în acest sens sunt foarte puține. Nu există constrângeri legale pentru ca instanța de judecată să dispună obligativitatea ca agresorii să urmeze servicii de reabilitare.

Sunt necesare măsuri pentru responsabilizarea agresorilor, pentru reabilitarea și pentru reinserția socială a acestora, în vederea promovării unor relații sociale pozitive, bazate pe comportament non-violent și pe acceptarea diversității.

De asemenea este nevoie ca serviciile specializate să fie organizate cât mai aproape de agresori, pentru facilitarea accesului și menținerea acestora, cât mai mult posibil, în propriul mediu de viață.

Se observă deficite serioase în privința reabilitării agresorilor familiali, datorate absenței centrelor speciale dedicate acestora, care presupun activități integrate și complementare, de informare, consiliere, psihoterapie și alte terapii, derulate în scopul creșterii autonomiei și conștientizării valorii sociale a individului, dezvoltării responsabilității și redobândirii abilităților sociale.

În România există actualmente doar 5 centre destinate autorilor actelor de violență domestică: Centrul de asistență pentru agresori familiali "O nouă șansă" (DGASMB București), Centrul de Asistență destinat agresorului (DGASPC București, sector 5), Centrul de consiliere pentru agresori (DAS Baia Mare), Complexul de Servicii pentru Victimele Violentei Domestice și Agresori (DAS Timișoara), Centrul de asistență pentru agresori familiali (Cugir). Singurele centre funcționale destinate agresorilor în România oferă consiliere psihologică, consiliere socială, consiliere și mediere a conflictului pentru părțile implicate în vederea depășirii situațiilor de risc, consiliere în domeniul adicțiilor, acestea constituind un model de bune practici în ceea ce privește munca cu agresorii familiali. Astfel, numărul acestor centre la nivelul țării noastre este unul total insuficient. Cu toate acestea, numărul beneficiarilor centrelor destinate agresorilor este în continuare scăzut. Astfel, obligativitatea de a urma un astfel de program ar duce la o creștere a numărului de agresori consiliați în cadrul centrelor de consiliere pentru agresor existente în prezent la nivel național.

Totodată, pentru ca ordinele de protecție să fie eficiente, este absolut necesar ca agresorii să fie monitorizați de Poliție, prin intermediul brățărilor electronice. În acest sens se impune demararea măsurilor pentru operaționalizarea sistemului electronic de supraveghere a agresorilor, conform prevederilor Legii nr. 174/2018 și adoptarea de urgentă a proiectului de lege privind brățile electronice și alocarea fondurilor necesare operaționalizării măsurii.

În ceea ce privește copiii victime ale violenței domestice, rezultatele unui studiu realizat de Agenția Drepturilor Fundamentale UE (ADF), evidențiază legătura dintre actele de violență suferite în copilărie și riscul de a deveni ei înșiși victime/agresori odată ce ajung adulți. Pentru a întrerupe ciclul violenței, este crucial să sprijinim copiii care se confruntă cu situații de violență domestică sau care sunt martorii unui eveniment de violență domestică îndreptată asupra mamei lor.⁵

⁵ informații preluate din studiul WAVE, "Away from Violence: Guidelines for Setting up and Running a Refuge", 2004, pp. 10-14.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Mai mult, copiii pot fi afectați direct de violența în familie, prin supunerea la un act de violență similar. Personalitatea lor poate suferi modificări profunde în urma violenței domestice trăite în copilărie: băieții au o probabilitate mai ridicată să devină agresori, iar fetele să devină victime.

Este esențial ca aceștia să primească sprijin pentru a face față experiențelor legate de violență și să înțeleagă că nu este normală conviețuirea în teroare și abuzuri.⁶

2.2. Probleme/Nevoi identificate în cadrul activității de cercetare intitulată "Timpul schimbării: cercetări bazate pe dovezi pentru noi abordări practice", activitate desfășurată prin proiectul OSSPC.

Direcția de Asistență Socială și Medicală din Cluj-Napoca (DASM), partener în consorțiul care implementează proiectul "The Other Side of the Story: Perpetrators in Change" (OSSPC), a organizat, în perioada 4-6 Noiembrie 2020, trei focus grupuri online la care au participat 30 de specialiști din domeniul violenței domestice și a muncii cu autorii actelor de violență din România.

Focus grupurile au vizat evaluarea nevoii existenței unor programe destinate muncii specialiștilor cu autorii actelor de violență pentru reducerea perpetuării violenței domestice în România, a înțelegerii circumstanțelor în care aceste programe funcționează, precum și împărtășirea unor modele de bună practică și a metodelor de lucru cu agresorii.

În timpul discuțiilor s-au evidențiat următoarele aspecte:

- **nevoia dezvoltării și creșterii numărului de programe de prevenție**, prin introducerea obligatorie a programelor de educație timpurie în școli pe teme ce vizează fenomenul violenței domestice, bullying-ul și pregătirea tinerilor pentru viața de cuplu, **creșterea implicării mass-media în schimbarea mentalității privind fenomenul violenței domestice**, **scăderea toleranței la acest fenomen și centrarea pe informarea comunității privind soluțiile și serviciile existente** în acest sens.
- **necesitatea punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței domestice și respectarea recomandărilor Convenției de la Istanbul privind abordarea problematicii violenței domestice din perspectivă duală, atât din cea a victimei, cât și din cea a agresorului**, prin creșterea numărului de centre destinate victimelor violenței domestice și a apartamentelor protejate, înființarea centrelor destinate muncii cu agresorul în fiecare oraș, restructurarea organigramei instituțiilor publice de profil - prin înființarea de posturi atât în munca cu victimele violenței domestice cât și în munca cu agresorii, angajarea de personal și formarea de specialiști în domeniul muncii cu agresorul, dezvoltarea de programe de formare în domeniul violenței domestice și a muncii cu agresorul, dezvoltarea de proceduri clare privind munca cu agresorul și intervenția integrată a specialiștilor implicați, munca în echipe multidisciplinare.

⁶<https://www.politiaromana.ro/ro/prevenire/violenta-domestica/efectele-violentei-domestice-asupra-copilor>.

- **nevoia creșterii responsabilității actorilor principali** (profesori, doctori, preoți, educatori, polițiști și personal din cadrul serviciilor de asistență socială) **în recunoașterea/ identificarea și semnalarea, cât mai precoce, a situațiilor de abuz/violență în familie, întărirea protocoalelor de colaborare între diferite instituții publice și private** (poliție, judecătorie, psihiatrie, servicii sociale, DGASPC-uri, creșe/grădinițe/școli, cabinete dr. de familie, centre de zi pentru copii etc.) **și operaționalizarea serviciilor existente** (cum ar fi echipele mobile de intervenție în situații de urgență, și/sau monitorizarea respectării ordinelor de protecție cu ajutorul brățărilor electronice).
- **necesitatea identificării unor mijloace de monitorizare reală a respectării ordinelor de protecție** și elaborarea unor măsuri cu caracter disuasiv în ceea ce privește aplicarea unor pedepse pentru agresorii care încalcă ordinul de protecție, în scopul de a înlătura starea de nesiguranță a victimei și a evita situațiile dramatice soldate cu decesul acesteia.
- **nevoia creșterii capacității de intervenție a profesioniștilor** care intră în contact cu agresorii în situațiile de violență domestică.
- **existența unor lacune legislative** (lipsa unor pedepse graduale aplicate agresorilor, caracterul facultativ și accesoriu al dispunerii de către instanța de judecată, a obligativității de a urma un program de consiliere psihologică de către agresori, existența unor neconcordanțe în intervenție în situațiile de abuz asupra copilului și în prevederile legale privind situațiile de acte sexuale cu minori).

În cadrul aceleiași activități, de cercetare, au fost efectuate câte 5 interviuri cu agresori familiari și au fost aplicate câte 20 de chestionare victimelor violenței domestice de către fiecare partener implicat în proiect. În urma analizei datelor colectate astfel de către DASM, au fost evidențiate următoarele aspecte:

- serviciile destinate agresorului/victimei sunt puțin cunoscute și slab mediatizate în comunitate;
- o victimă a violenței domestice ajunge să trăiască mai mulți ani într-o relație abuzivă, până să ajungă să solicite sprijin;
- majoritatea victimelor respondente consideră că lucrurile ar fi putut fi diferite dacă partenerul lor abuziv ar fi primit ajutor;
- majoritatea respondentelor consideră că dacă partenerul lor abuziv nu era violent, de cele mai multe ori, relația acestora era în regulă;
- majoritatea agresorilor au declarat faptul că au experimentat situații de abuz în familia de origine;
- situațiile în care agresorii ajung să beneficieze de intervenție de specialitate sunt foarte puține;
- accesarea voluntară a serviciilor de reabilitare de către agresori, ca urmare a conștientizării comportamentului lor nepotrivit și a nevoii de sprijin de specialitate, crește reușita procesului de reabilitare a acestora;
- în îmbunătățirea serviciilor de sprijin destinate agresorilor un factor important îl are creșterea implicării instituțiilor statului în oferirea unor servicii (ex. biserica, serviciile sociale, poliția, etc).

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

3. Beneficiarii asupra cărora se răsfrâng efectele recomandărilor de politici

Beneficiarii asupra cărora se răsfrâng efectele recomandărilor de politici coincid grupurilor-țintă cărora proiectul OSSPC se adresează în mod direct, respectiv: *profesioniștii* care oferă servicii victimelor violenței domestice (asistenți sociali, psihologi, etc); *instituțiile de profil relevante* (locale, județene, naționale, guvernamentale) *ce oferă sprijin victimelor violenței domestice și agresorilor, femeile victime ale violenței domestice și copiii acestora*, precum și *agresorii*, prin îmbunătățirea și dezvoltarea de servicii specializate care să vină în sprijinul acestora cu scopul de a conștientiza efectele faptelor lor și de a induce schimbarea și adoptarea unui comportament adaptativ.

Unul din obiectivele specifice ale proiectului OSSPC este și formarea profesională a 300 de profesioniști, din care 60 de profesioniști din România (asistenți sociali, psihologi, etc) și îmbunătățirea competențelor acestora prin dobândirea abilităților necesare pentru a lucra cu agresorii în direcția schimbării acestora și a prevenirii perpetuării fenomenului violenței domestice.

În acest context, prin formularea recomandărilor de politici privind formarea profesioniștilor în domeniul violenței domestice și dezvoltarea serviciilor destinate muncii cu agresorul, putem vorbi despre o continuare a muncii depuse în cadrul proiectului nostru.

4. Recomandări de politici publice (soluții propuse pentru rezolvarea problemelor identificate)

Datele evidențiate prin cercetarea efectuată în cadrul proiectului OSSPC reiterează și întăresc nevoile identificate la nivel național și le completează pe cele deja prevăzute în Strategia Națională privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2017-2021.

Analiza situației actuale a serviciilor disponibile agresorilor la nivel național evidențiază nevoia stringentă a dezvoltării serviciilor sociale destinate acestora, a dezvoltării unor instrumente de lucru utile, accesibile tuturor profesioniștilor care intră în contact direct cu agresorii și a instruirii intensive și pluridisciplinare a tuturor profesioniștilor implicați în munca cu victimele violenței domestice și cu agresorii familiari cu privire la specificul violenței domestice, la identificarea precoce a situațiilor de violență domestică și la semnalarea acestora către instituțiile competente.

Dezvoltarea serviciilor sociale adecvate nevoilor agresorilor implică înființarea unui număr suficient de centre de asistență pentru aceștia, care să funcționeze la nivel regional, cu alocarea resurselor financiare, materiale și umane (personal de specialitate angajat) necesare funcționării, care să faciliteze accesul acestora și asistența de calitate, prin oferirea de servicii integrate, de tratamente de reabilitare, dezintoxicare, psihologice și psihiatrice.

Se remarcă importanța abordării multidisciplinare, a dezvoltării colaborării și necesitatea realizării de schimburi de bune practici în ceea ce privește programele de intervenție și de tratament pentru agresori, cu instituțiile și specialiștii cu expertiză în domeniu.

Astfel, este imperios necesară formarea specialiștilor în munca cu agresorii familiali, dezvoltarea unor proceduri clare de lucru cu aceștia și, nu în ultimul rând, diseminarea exemplelor de bune practici în ceea ce privește programele de muncă cu agresorii, pentru o viziune comună la nivel național, care să asigure o practică unitară de răspuns pentru cazurile de violență domestică.

În vederea reducerii fenomenului violenței domestice și prevenirii recidivei, este nevoie fundamentală de responsabilizarea agresorilor prin constituirea unui cadru instituțional integrat și adoptarea unor politici și măsuri specifice, precum cea a operaționalizării sistemului electronic de supraveghere a agresorilor, operaționalizarea serviciilor existente sau dezvoltarea acestora în fiecare oraș (echipă mobilă de intervenție în situații de urgență), rezolvarea cu celeritate a plângerilor în cazurile de violență domestică, a cazurilor de divorț cu istoric de violență domestică, introducerea caracterului obligatoriu în dispunerea instanței de a obliga la servicii de reabilitare toți agresorii familiali, monitorizarea respectării dispoziției instanței și sancționarea nerespectării legii.

Totodată, este nevoie de creșterea nivelului de implicare a comunității în identificarea și sesizarea cazurilor de violență domestică către instituțiile competente, precum și demararea de urgență în mass media, în societate și în școli, a unor campanii naționale de informare, conștientizare și de sensibilizare asupra luptei împotriva oricărui tip de violență verbală, psihologică sau fizică, prin difuzarea unor mesaje sociale obligatorii referitoare la serviciile sociale existente/ la sancțiunile pentru agresori, care să însoțească prezentarea faptelor de violență domestică.

Nr. crt	Recomandări	Soluții propuse	Instituții cu responsabilități pentru implementarea recomandărilor
I	Dezvoltarea serviciilor sociale adecvate nevoilor identificate și care să asigure acces facil, asistență de calitate tuturor agresorilor	<ul style="list-style-type: none"> ➤ înființarea centrelor de asistență pentru agresori la nivel regional, alocarea resurselor financiare, materiale și umane (personal de specialitate angajat) necesare funcționării; ➤ abordarea multidisciplinară, oferirea de servicii integrate și descentralizarea/ extinderea rețelei de servicii - reabilitare, tratamente de dezalcoolizare, dezintoxicare, psihologice și psihiatrice; ➤ operaționalizarea serviciilor existente sau dezvoltarea acestora în fiecare localitate (de ex. echipele mobile de intervenție în situații de 	Consilii locale, consilii județene, SPAS-uri, DGASPC-uri, poliție, poliție locală, jandarmerie, parchetul de pe lângă judecătoria, judecătoria, cabinete psihoterapie, psihiatrie, unități de primire urgențe, cabinete de medicină a familiei, unități de

		<p>urgentă);</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ crearea unei linii telefonice gratuite destinate agresorilor 	<p>învățământ, biserică.</p>
II	<p>Creșterea capacității de intervenție a profesioniștilor care intră în contact cu agresorii în situațiile de violență domestică</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ formarea de specialiști în munca cu agresorul; ➤ dezvoltarea de servicii sociale adecvate nevoilor agresorilor, dezvoltarea de instrumente de lucru utile pentru toți profesioniștii care intră în contact direct cu aceștia și formarea specialiștilor din diferite domenii (asistență socială, administrație locală, justiție, sănătate, educație, etc.); ➤ instruire intensivă și pluridisciplinară a polițiștilor, a procurorilor, a judecătorilor și a avocaților cu privire la specificul violenței domestice și cu privire la specificul muncii cu agresorul; ➤ îmbunătățirea abilităților profesioniștilor din domeniu prin asigurarea unor formări continue de calitate (instruirea trebuie să includă sesiuni de identificare și contestare a prejudecăților) ➤ elaborarea unei metodologii unitare și a unui set de instrumente standardizate pentru lucrul cu agresorii. 	<p>ANES, MMPS, ANDPDCA, MAI, Ministerul Sănătății, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor publice și Administrației, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Justiției - Serviciul de Probațiune, Consilii locale, consilii județene, SPAS-uri, DGASPC-uri, poliție, poliție locală, jandarmerie, parchetul de pe lângă judecătorii, judecătoria, cabinete psihoterapie, psihiatrie, unități de primire urgențe, cabinete de medicină a familiei, unități de învățământ, biserică.</p>
III	<p>Aplicarea prevederilor Legii nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ introducerea caracterului obligatoriu în dispunerea instanței de a obliga la servicii de reabilitare toți agresorii familiali, monitorizarea respectării dispoziției instanței și sancționarea nerespectării legii; ➤ operaționalizarea sistemului electronic de supraveghere a agresorilor; 	<p>Guvernul României, ANES, MMPS, ANDPDCA, MAI, Ministerul Sănătății, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor publice și Administrației Ministerul Educației și</p>

	violenței domestice și creșterea responsabilizării agresorilor prin aplicarea sancțiunilor prevăzute de lege	<ul style="list-style-type: none"> ➤ operaționalizarea serviciilor existente sau dezvoltarea acestora în fiecare localitate (de ex. echipele mobile de intervenție în situații de urgență); ➤ rezolvarea, cu celeritate, a plângerilor în cazurile de violență domestică, a cazurilor de divorț cu istoric de violență domestică și a cazurilor în care sunt implicați copii; ➤ identificarea unor mijloace de monitorizare reală a respectării ordinelor de protecție; ➤ introducerea unor pedepse graduale pentru agresorul familial; ➤ crearea unui sistem informațional și informatic național de înregistrare și raportare a agresorilor familiali. 	Cercetării Ministerul Justiției - Direcția Națională de Probațiune
IV	Creșterea numărului de programe de prevenție, conștientizare și informare	<ul style="list-style-type: none"> ➤ demararea unor campanii naționale de informare, conștientizare și de sensibilizare privind violența domestică; ➤ asigurarea unor servicii de specialitate destinate reabilitării agresorilor; ➤ implicarea activă a comunității în identificarea și sesizarea cazurilor de violență către instituțiile competente; ➤ introducerea obligatorie a programelor de educație timpurie în școli pe teme ce vizează fenomenul violenței domestice, educație sexuală, bullying-ul și pregătirea tinerilor pentru viața de cuplu; ➤ mesaje mass-media privind importanța schimbării comportamentului violent și serviciile destinate agresorilor. 	ANES, MMPS, ANDPDCA, MAI, Ministerul Sănătății Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor publice și Administrației Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Justiției - Direcția Națională de Probațiune mass-media comunitatea.
V	Creșterea asumării responsabilității autorităților publice centrale cu atribuții în	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dezvoltarea relațiilor de colaborare între partenerii interni și între statul român și statele sau organismele internaționale implicate în prevenirea și combaterea violenței în familie, în vederea diseminării modelelor de bune 	ANES, MMPS, ANDPDCA, MAI, Ministerul Sănătății Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor publice și Administrației

	<p>prevenirea și combaterea violenței în familie</p>	<p>practici și alinierea serviciilor la nivel internațional;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ asigurarea finanțării permanente în vederea dezvoltării serviciilor de reabilitare a agresorilor, angajarea de personal suficient, formarea profesională a specialiștilor din domeniu, punerea la dispoziție de materiale informative actualizate (afișe, pliante) cu serviciile destinate agresorilor; ➤ efectuarea unei analize naționale privind atingerea obiectivelor propuse prin Strategia națională privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2018-2021 și prin Planul operațional privind implementarea strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice 2018-2021 și formularea de noi directive. 	<p>Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Justiției – Direcția Națională de Probațiune.</p>
--	---	---	--

4.1.Recomandări de politici publice la nivel local

La nivel local recomandăm:

- înființarea unor centre destinate muncii cu agresorii în municipii;
- angajarea de personal specializat (asistent social, psiholog, psihoterapeut, medic, jurist) și asigurarea echipamentelor necesare bunei funcționări a acestora;
- elaborarea unei metodologii unitare și a unui set de instrumente standardizate pentru munca profesioniștilor cu agresorii familiari;
- dezvoltarea de parteneriate de colaborare cu Poliția, Clinica de psihiatrie, Judecătoria, Parchetul de pe lângă Judecătorii, cu unități de învățământ, unități de cult religios, ONG-uri de profil;
- organizarea unor cursuri de formare profesională în ceea ce privește munca cu agresorii familiari pentru specialiștii din domeniu;
- operaționalizarea echipei mobile de intervenție în situații de violență domestică, prin angajarea de personal specializat care să intervină la toate situațiile de violență domestică;
- dezvoltarea unor baze de date privind agresorii și monitorizarea respectării ordinelor de protecție prin utilizarea brățărilor electronice și punerea în aplicare a sancțiunilor legale în caz de

nerespectare;

- referirea de către instanța de judecată a tuturor agresorilor către servicii de reabilitare în vederea prevenirii recidivei, verificarea respectării prevederilor instanței și sancționarea acestora în caz de nerespectare;
- demararea unor campanii școlare anuale privind violența domestică, efectele violenței domestice și soluțiile existente;
- introducerea educației sexuale în curricula școlară;
- demararea în mass-media locală a unor campanii de conștientizare și informare privind abordarea violenței domestice din perspectiva agresorilor și serviciilor destinate acestora.

4.2.Recomandări de politici publice la nivel județean/regional

La nivel județean/regional recomandăm:

- înființarea unui centru destinat muncii cu agresorii în fiecare regiune/județ;
- angajarea de personal specializat (asistent social, psiholog, psihoterapeut, medic, jurist) și asigurarea echipamentelor necesare unei bune funcționări;
- elaborarea unei metodologii unitare și a unui set de instrumente standardizate pentru munca profesioniștilor cu agresorii familiari;
- dezvoltarea de parteneriate de colaborare cu Poliția, Clinica de psihiatrie, Judecătoria, Parchetul de pe lângă Judecătoria, unități de învățământ, unități de cult religios, ONG-uri de profil;
- asigurarea unor cursuri de formare profesională în ceea ce privește munca cu agresorii familiari pentru specialiștii din domeniu;
- operaționalizarea echipei mobile de intervenție în situații de violență domestică prin angajarea de personal specializat care să intervină la toate situațiile de violență domestică;
- dezvoltarea unor baze de date privind agresorii și monitorizarea respectării ordinelor de protecție prin utilizarea brățărilor electronice și punerea în aplicare a sancțiunilor legale în caz de nerespectare;
- referirea de către instanța de judecată a tuturor agresorilor către servicii de reabilitare în vederea prevenirii recidivei, verificarea respectării prevederilor instanței și sancționarea acestora în caz de nerespectare;
- demararea unor campanii școlare anuale privind violența domestică, efectele violenței domestice și soluțiile existente;
- introducerea educației sexuale în curricula școlară;

- demararea în mass-media a unor campanii de conștientizare și informare privind abordarea violenței domestice din perspectiva agresorilor și serviciile destinate acestora.

4.3.Recomandări de politici publice la nivel național

La nivel național, alături cele enumerate la nivel local și regional/județean, recomandăm:

- dezvoltarea relațiilor de colaborare între partenerii interni și între statul român și statele sau organismele internaționale implicate în prevenirea și combaterea violenței în familie, în vederea diseminării modelelor de bune practici și alinierea serviciilor la nivel internațional;
- asigurarea finanțării permanente în vederea dezvoltării serviciilor de reabilitare a agresorilor familiali, angajarea de personal suficient, formarea profesională a specialiștilor din domeniu, punerea la dispoziție de materiale informative actualizate (afișe, pliante) cu serviciile destinate agresorilor familiali;
- efectuarea unei analize naționale privind atingerea obiectivelor propuse prin Strategia națională privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2018-2021 și prin Planul operațional privind implementarea strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice 2018-2021 și formularea de noi directive.

4.4.Justificarea recomandărilor formulate

Pornind de la ideea evidențiată în cercetarea realizată în cadrul proiectului OSSPC, respectiv faptul că numărul agresorilor familiali este egal cu numărul victimelor violenței domestice, mizăm pe o abordare duală a fenomenului de violență domestică, prin oferirea de servicii integrate, oferite victimelor violenței domestice, precum și agresorilor, în vederea schimbării comportamentelor violente ale acestora.

În acest fel, numărul situațiilor în care agresorii ieșiți dintr-o relație abuzivă ar găsi o nouă potențială victimă și/sau ar repeta comportamentul agresiv în situația în care victima s-ar întoarce la agresor, așa cum practica ne arată că se întâmplă, de cele mai multe ori, ar scădea. Totodată, numărul copiilor supuși unor traume ca urmare a experimentării violenței domestice în familie ar putea fi considerabil mai mic, precum și a celor care moștenesc comportamentul agresiv, prin învățarea acestuia în familie.

Prin formularea recomandărilor de politici se dorește ca un număr cât mai mare de profesioniști să poată beneficia de formare profesională în domeniu și astfel, se va remarca creșterea calității muncii acestora cu agresorii familiali și a serviciilor de suport oferite acestora.

Totodată, efectele acestor recomandări se vor răsfrânge, deopotrivă, asupra profesioniștilor care oferă servicii victimelor violenței domestice și agresorilor familiali, precum și asupra tuturor profesioniștilor care, prin natura muncii lor, au atribuții sau interacționează cu posibile victime sau cu agresori (medici de familie, cadre medicale, polițiști, cadre didactice, procurori, judecători, asistenți sociali, psihologi, etc) prin creșterea nivelului de conștientizare a amploării fenomenului violenței domestice, creșterea asumării

responsabilității fiecăruia (stat, instituție, profesionist, comunitate) în procesul de prevenire și combatere a acestui fenomen, prin dezvoltarea și îmbunătățirea competențelor profesioniștilor din domeniu, prin creșterea numărului de servicii și totodată a numărului de profesioniști care activează în domeniul violenței domestice.

Direct proporțional cu aceste creșteri se anticipează creșterea numărului de beneficiari (victime și agresori) care vor accesa servicii de calitate. Invers proporțional cu creșterea capacității de muncă a profesioniștilor cu această categorie și a serviciilor oferite agresorilor familiali, se urmărește scăderea numărului de recăderi în ceea ce privește comportamentul violent dar și diminuarea numărului de situații de violență domestică.

5. Autorități care au capacitatea de a iniția/promova/implementa/susține recomandările de politici publice

5.1. Autorități care au capacitatea de a iniția/promova/implementa/susține recomandările de politici publice la nivel județean/local

- Consilii Județene
- Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC)
- Inspectorate Județene de Poliție
- Consilii Locale
- Servicii publice de Asistență Socială
- Poliția Locală
- Jandarmeria
- Parchetul de pe lângă Judecătoria
- Universități
- Furnizori de servicii privați acreditați (ONG-uri, fundații), reprezentând o alternativă la serviciile disponibile în sistemul de stat
- Unități medicale și sanitare din comunitate (UPU, Cabinete de medicină a familiei)
- Grup de lucru interinstituțional pe violență domestică
- Unități de învățământ
- Unități de cult religios
- Membrii comunității

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

5.2. Instituții/ autorități publice centrale cu atribuții în prevenirea și combaterea violenței în familie, care au capacitatea de a iniția/promova/implementa/susține recomandările de politici publice, la nivel național

- Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES)
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)
- Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții (ANDPDCA)
- Ministerul Afacerilor Interne (MAI)
- Ministerul Sănătății
- Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor publice și Administrației
- Ministerul Educației și Cercetării
- Ministerul Justiției - Direcția Națională de Probațiune

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

BIBLIOGRAFIE:

Farcaș, R., Moldovan, B., Moisă, C., Oltean, I (2021) Country Report: Romania, The Other Side of the Story: Perpetrators in Change, (OSSPC), GA NUMBER 881684 OSSPC, Project co-funded by The European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

G. Dima, I. F. Beldeanu, coord., *Violența Domestică: Intervenție coordonată a echipei multidisciplinare*, Manual pentru specialiști, Editura de Vest, Timișoara, 2015.

Studiul WAVE, *Away from Violence: Guidelines for Setting up and Running a Refuge*, 2004, pp. 10-14.

<https://anes.gov.ro/wp-content/uploads/2018/10/Legea-217-din-2003.pdf>

<https://anes.gov.ro/wp-content/uploads/2018/06/Strategia-Nationala-ES-si-VD.pdf>

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMJS/Transparenta/2019/07062019_Anexe_HG_PNPVDviolenta_domestica.pdf.

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMJS/Transparenta-decizionala/5003-20171026_StrategiNat_pilonVD.pdf.

http://files.wave-network.org/trainingmanuals/Bridging_Gaps_MultiAgency_Cooperation_2006_English.pdf

<https://www.politiaromana.ro/ro/prevenire/violenta-domestica/instituti-implicate-in-protectia-victimelor-violenteidomestice>.

<https://www.politiaromana.ro/ro/stiri-si-media/comunicate/actiuni-pentru-prevenirea-si-combaterea-violentei-in-familie>.

<https://anes.gov.ro/comitet-interministerial-pentru-prevenirea-si-combaterea-violentei-domestice/>.

<http://andpdca.gov.ro/w/pachetul-minim-de-servicii/>.

https://www.endvawnow.org/uploads/browser/files/Away%20from%20Violence%20Womens%20Refuge_Romanian.pdf.

<http://www.anfp.gov.ro/R/Doc/2015/Proiecte/Incheiate/MAPN/3.%20Materiale%20de%20formare%20Politici%20publice.pdf>.

http://www.politicipublice.ro/uploads/Manual_Politici_Publice_IPP.pdf.

https://www.icpolicyadvocacy.org/sites/icpa/files/downloads/writing_effective_public_policy_papers_romanian.pdf.

”Conținutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor. Comisia Europeană nu este responsabilă pentru modul în care va fi folosit conținutul informației”.

Acest material a fost finanțat prin Programul Uniunii Europene Rights, Equality and Citizenship (2014-2020)

